

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Cassele de păstrare și societățile de asigurare.

Deși nu este declarată pe față, cu toate acestea de fapt există o continuă inamicitate între casele de păstrare și societățile de asigurare.

Societățile de asigurare adică se nisuesc la toată ocaziunea a convinge publicul, că diferitele categorii de asigurare oferă cu mult mai multe avantaje, decât economisirea pe altă cale, că prin urmare este nepractic ca cineva să-și depună economiile la o casă de păstrare, în loc să contracteze o asigurare, care îi oferă avantaje, cum casa de păstrare nici când nu-i va putea oferi. Ele argumentează — și poate nu fără drept — că puțini oameni ajung a-și cruța prin casele de păstrare capitaluri mai însemnate, pe când contractând o asigurare, au drept asupra capitalului asigurat deja după plățirea celei dintâi prime. Mai departe după-ace depozitele spre fructificare stau totdeauna la libera dispozițiune a deponenților, capitalurile cruțate se ridică adeseori fără nici o trebuință reală și cine-și cheltuiește în modul acesta odată ori de două-ori banii cruțati, își va pierde în curând voia de a mai cruța, neavând pentru dînsul cruțarea nici un folos practic. Se mai amintește încă un moment însemnat, anume: a face depozite și a-și augmenta cele deja existente nu este constrîns nimeni, din care cauză unii peste tot nu cugetă la cruțare, ear' alții

neglijă cu totul a-și mai adauge din când în când la capitalul deja depus.

Obligamentul luat față de societatea de asigurare din contră obligă pe asigurat la plata regulată a primelor, prin urmare îl constringe a-și folosi o parte a veniturilor sale pentru asigurarea viitorului său chiar și în cazul acela, când plățirea primelor este împreună cu sacrificiu, ori trebuie să renunțe la anumite plăceri ori distracțiuni.

Zace mult adevăr în cele enumerate mai sus; cu toate acestea societățile de asigurare nu vor putea împlini nici când misiunea, ce o au casele de păstrare. În cadrul organismului economic modern își are fiecare din aceste instituțiuni rolul său bine definit și pot exista ambele foarte bine una lângă cealaltă, ba se întregesc chiar una pe alta.

Spre a dovedi aceasta, să cercetăm chemarea, ce o au atât casele de păstrare, cât și societățile de asigurare.

Societățile de asigurare tind mână de ajutor în cazul unor anumite eventualități, spre a scăpa pe asigurat de ruină și a-l face capabil a-și împlini și mai departe misiunea economică. Incendiul, ghița, accidentul, spargerea, etc. sunt tot atâtea eventualități, cari nu trebuie să se întâmple în mod necesar, cari însă se pot întâmpla, deci este de datorința fiecăruia a lua măsurile recerute pentru evitarea ori cel puțin pentru ameliorarea efectelor lor păgubitoare. Numai singură asigurarea pe viață este aceea, care ține cont de o eventualitate, ce trebuie să urmeze necesar și inevitabil; din care cauză nisuița ei este, a servi interesele economice ale asiguratului resp. ale persoanei favorizate. Numai cât nici des-

pre asigurările pe viață nu se poate susține, că ar oferi în toate cazurile mari avantaje și ar servi interesele materiale ale asiguratului în așa măsură, încât s'ar dovedi mai avantajoase decât depozitele spre fructificare. D. ex. asigurarea pe viață oferă avantaje extraordinare numai, dacă cazul de moarte se întâmplă iute după încheierea asigurării; dar dacă asiguratul trăiește mult, atunci abea se va ajunge un rezultat mai favorabil, ca dacă primele de asigurare s'ar fi depus spre fructificare la o casă de păstrare. Dacă s'ar putea închipui și înființa o societate de asigurare, care să ia asuprași, cum s'ar zice, rolul prevedinței față de asigurat, scoțând pe acesta din toate încurcăturile sale materiale, anume dacă contra unei anumite prime de asigurare unitare, nu prea mari, ar restitui asiguratului toate pagubele elementare suferite, i-ar asigura totodată pentru cas de invaliditate o rentă anuală și în cas de moarte capitalul recerut pentru traiul văduvei și minorenilor, atunci această societate de asigurare universală ar putea cu tot dreptul să susțină, că pentru asigurat ori-ce alt mod de procedere și cruțare de capitaluri este superfluu. Dar un astfel de institut de asigurare ar trebui să se ocupe și cu satisfacerea trebuințelor de credit ale asiguraților, cari pot ajunge în situațiuni nefavorabile, nu numai prin una din eventualitățile contra cărora s'au asigurat, ci și din alte cauze. După-ace o astfel de societate de asigurare universală, precât se poate prevedea, va aparține încă mult timp domeniului poveștilor, este absolut necesar de a oferi unităților economice posibilitatea de a se putea ajuta și în astfel de si-

tuațiuni, în cari societățile de asigurare nu le poate veni în ajutor.

Scopul acesta îl servesc casele de păstrare, cari apar în mijlocul nemeroaselor vecisitudini ale vieții întocmai ca și niște societăți de asigurare. Statisticile referitoare la circulațiunea caselor de păstrare, compuse de un timp încoace cu multă îngrijire, mai cu seamă în străinătate, arată, că partea preponderantă a acelor, cari depun din timp în timp sume mici spre fructificare, sunt deponenți, cari cu economiile lor mici și-au agonisit cu timpul capitaluri însemnate, pe cari sau le folosesc numai în mod productiv, pentru asigurarea viitorului lor, sau le ridică numai în casuri de tot extreme ori le lasă drept moștenire la urmași. Este de prisos a spune, că deponenții aceștia aplică cea mai simplă și mai practică modalitate a asigurării proprii, care nu este împreună cu risic nici pentru institutul de asigurare (casa de păstrare) și nici pentru asigurat (deponent). Ba se poate susține, că casele de păstrare lucră chiar inconștiu la popularizarea asigurărilor și economisarea este școala pregătitoare, care conduce la recunoașterea foloaselor ce le ofer asigurările. Omul cruțator, va să zică acela, care ține cont de eventualitățile viitorului, ajunge de sine la convingerea, că se pot ivi și astfel de întâmplări, ale căror urmări păgubitoare nu se pot remedia cu economiile sale. Asemenea se va convinge, că dintr'un venit anual de K 1000—, K 2000— este imposibil a cruța atâta, încât capitalul cruțat să-i asigure în cas de invaliditate o bunăstare oare-care și în cas de moarte a deponentului să ofere urmașilor posibilitatea de a trăi fără

FOIȘOARA

Pesimismul lui Eminescu.

(Urmare și fine).

Existența de astăzi a Românișmului? O pură nebulie și tristă și goală; urechea ne minte și ochiul ne înșală. În adevăr astăzi cand ni-se pare că suntem deplin liberi, suntem mai robi decât ori când altă dată. Nu vorbim de robia economică, unde suntem robi la toate națiile dimprejurul nostru, începând cu de noi desprețuitul popor bulgar și sfârșind cu ceialalți vecini, Ungurii, la cari suntem adevărate slugi băgate.

Voiți exemple de libertate individuală? Voiți cita unul, pentru-ca să tăiem ori-cui pofta de a mai pune înainte clișeu libertății. Îl știți pe badea Cârțan. S'a plimbat el și prin Transilvania, Pesta, Paris, Roma, Constantinopol, Cairo, etc., a dormit și sub cumpna lui Traian, statua Libertății din Paris, a lui Deak din Pesta și poliția din Roma observându-l a respectat piosul sentiment al acestui brav cioban. Și l'au respectat și Ungurii barbari și Turcii sălbatici!

În București însă i-sa înfundat lui badea Cârțan. În țara cu constituția cea mai liberală a fost bătut măr și pungăsit de poliție chiar. Iată libertatea noastră în adevărata-i golicuine! — De ce a fost bătut și pungășit Cârțan? Dar aceasta a spus-o Eminescu acum 20 ani.

Ce credeți? Cu câtă poftă nu ar fi scărmanat Ungurii nu odată cojocul ciobanului nostru. Și n'au îndrăsnit s'o facă de ochii lumii. A trebuit ca vrednicul cioban să vină în București pentru-ca să i-se întâmple ce nu i-s'a întâmplat nici printre Turci, prin Asia etc.

Deci am putea zice acelor cari ne împăinginesc ochii cu libertatea: mânca-v'ați libertatea friptă. Efectele libertății voastre le-a prevăzut foarte bine M. Eminescu. Libertatea României însemnează libertatea dată Fanarului și Ovreimei ca să se folosească de toate bunurile acestei țări, acestei nenorocite copile, devenită astăzi o bacantă ordinară, de care toate liftele străine abuzează și-și bat joc. Este libertatea dată atâtor excroci și anarhiști de a agita printre țărani și a-i duce la măcelărie ca la Slatina.

»Ce un secol ne zice, ceialalți o deszic«.

Ceea-ce ne zice secolul de glorie și mărire națională a lui Mircea și Stefan, o des-

zic atâția secolii de umilire și de subjugare străină. Dar mai cu seamă o deszice epoca fanarioților, cea mai deplorabilă epocă a României. Dacă am avut o epocă glorioasă și câte-va puncte luminoase în istorie, în schimb ele sunt întunecate de atâtea puncte negre și în special de neagra epocă actuală.

Dar avem independența. Ce crudă ironie? Independența? Spre a caracteriza independența noastră vom lăsa tot pe genialul poet și economist să vorbească. În articolul »Semi-barbaria« Eminescu, polemizăză cu »Românul«. Eminescu afirmase că noi Românii din barbari am devenit semi-barbari. »Românul« răspunde că: acesta e deja un pas spre progres!

Iată pe scurt replica poetului: »Pseudo-Românul« în »semi-barbaria« lui, are, se înțelege, defectul acestei stări intelectuale; nu e în stare a pricepe termenii tehnici cu cari operează și-i întrebuițează pe dos...

»Semi-barbaria e o stare de degradare, un regres, este coruperea unui popor primitiv prin viciele unci civilizații străine... Un popor barbar își are industria lui de casă, meseriile lui, activitatea lui economică sănătoasă, deși primitivă poate.

»Românul« mai pretinde că »barbaria actuală ne-a dus în așa scurt timp la inde-

pendență și la regat, la libertate și la conștiința de sine, la progres și la avere«.

»Iată lucruri ce le tăgăduim«.

»Proforma independenței, plătim un tribut de sute de ori mai mare decât cel vechiu, libertatea populațiunilor noastre, este după date statistice autentice, sinonimă, cu libertatea de a muri de mizerie, progresul și averea se află în realitate nu la elementul, care etnic și istoric e singurul element în adevăr românesc, ci la... Românii Românului, la acea pătură superpusă de populație străină, incapabilă de a pricepe poporul nostru, incapabilă de a-l iubi«.

Tagăduim și noi cele afirmate de »Românul« și iscălim adevărurile spuse de adânc cugetătorul nostru geniu. Am văzut după cele citate dela St. Pop ce tributuri mari plătim noi astăzi streinilor.

Și acum: »De cât un vis sarbăd, mai bine nimic«.

Decât o astfel de existență mizerabilă a României ori mai drept, decât o astfel de boală cronică ce ne va duce la moarte sigură, mai preferabil o prăbușire a colosului dela Nord ori N.-Vest, ca să știm cel puțin că am murit cu cinste, am murit cu arma în mână pe câmpul de luptă.

Iată toată filosofia cuprinsă în »Mortua

de aur), cu ajutorul căreia poate fabrica napoleonori veritabili. Pentru a face lumea se creadă în minciunile lui, el oferia de probă oamenilor căzuți în cursă, 20 napoleonori, fabricați de el cu ajutorul apei de aur. În realitate însă napoleonorii oferiți de Andronic erau veritabili și se puteau schimba ori și unde. Oamenii creduli însă, crezând, că acești napoleonori au fost fabricați de Andronic, veneau la el și-i ofereau 10—20.000 lei, cu scopul să capete pentru acești bani sume îndoite și întregite. Andronic își chema victima în locuința sa, făcea tîrgul, victima pune banii pe masă, dar în momentul următor complicitii lui Andronic deschideau ușile și strigau, ca și cum ar fi comisari de poliție: »în numele legii sunteți arestați! Victima atunci lăsa în graba cea mai mare banii pe masă și fugea, ca să nu-l prindă poliția. Mult timp a practisat Andronic acest mod de a înșela, căci victimele fiind din clasele înalte sociale, se sfiau de a face arătare contra lui și de a-și face de lucru cu poliția. În scurt timp Andronic strînsese pe această cale 50 mii lei. În fine poliția printr'o întâmplare a pus mîna pe el și l-a arestat. Andronic a mărturisit totul. Afacerea a produs mare senzație.

BIBLIOGRAFIE.

În anul curent pe la Rusalii a apărut »*Indreptarul Poporului*» în cauze politice, administrative, judecătorești, bisericești, școlare și economice, întocmit pentru popor de Ioan Roman, candidat de notar. Arad, Tipografia lui Réthy L. și fiul, 1902. Să află de vânzare la autor în Sajtény, (Șeitin) localitate cu postă. Prețul unui exemplar 1 cor. La 10 exemplare se dă unul pe deasupra. *Aprețiarca cărții la alt loc.*

Un băiat din casă bună, ro-mân, avînd cunoștință de limba germană sau ungurească, se primește ca **Invățăcel** în prăvălia de pielărie a lui

1— PETRU BANCIU
= ORĂȘTIE =

Avis!

Domnii acționari ai institutu-lui de credit și economii „DACIA“, societate pe acții în Orăștie, își pot ridica acțiunile semnate, dela institut, în orele oficioase. Ceea-ce se aduce la cunoștință.

Orăștie, la 19 August 1902.

3—3 Direcțiunea.

„ALMÂNACHUL“
societății de lectură

„PETRU MAIOR“

BUDAPESTA 1901.

0 elegantă carte de 144 pag.
format 8° mare

EDIȚIE DE LUX.

Se capătă la administrația
„Activitatea“ cu 4 coroane
+ porto 30 bani.

Exarëndare!

Subscrisul fiind ocupat cu meseria mea de tîmplărie, sunt aplicat a da în arëndă casa, curtea și grădina cu popicărie, cu dreptul de cărcimărit, trafică de tabac și sare, aflătoare în cornul str. Căstăului, loc cunoscut de frecuent (căutat), pe un termen și cu un preț după tocmeală. Doritorii să se pună în înțelegere cu subscrisul.

DUMITRU MARTIN m. p.,
proprietar în Orăștie.

3—3

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena.

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc**, edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în paușal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe vieța omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot tolosi atât pentru asigurarea viitoriului familiei (cas de moarte) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „Dacia“ institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală.**

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(**Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească.**)

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arîndează și exarîndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri
Bilete de log.
Broșuri
Circulare
Bil. de vizită
Invitări
Bilanțuri
Acții
Cap. de epist.
Placate
Ord. de dans
Adrese
Compturi
Note
Preț Curent.
Anunțuri
Registre
Imprimare
Couverte
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.